

MINTAQADA KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISH HOLATLARI TAHLILI**Yaxshibayev Ulug‘bek Shavkat o‘g‘li****Xonqa tumani kambag‘allikni qisqartirish va bandlikka ko‘maklashish bo‘limi
boshlig‘i, mustaqil izlanuvchi, e-mail: u.yaxshibaev_0808@icloud.com**

Annotatsiya. Ushbu maqolada mintaqada kambag‘allikni qisqartirish holatlari mazmuni va uning tahlili yoritilgan. Shuningdek, mintaqada kambag‘allikni qisqartirish holatlari tahlilini amalga oshirish yuzasidan xulosa va takliflar bayon etilgan.

Аннотация. В данной статье рассматриваются содержание и анализ мер по сокращению бедности в регионе. Также представлены выводы и предложения по проведению анализа мер по сокращению бедности в регионе.

Abstract. This article covers the content and analysis of poverty reduction in the region. It also presents conclusions and suggestions for conducting an analysis of poverty reduction in the region.

Kalit so‘zlar. Kambag‘allik, mintaqa, kambag‘allikni qisqartirish, holat, tahlil.

Ключевые слова. Бедность, регион, сокращение бедности, ситуация, анализ.

Key words. Poverty, region, poverty reduction, situation, analysis.

Bugungi kunda jahonnig ko‘pgina mamlakatlarida kambag‘allik muammosi dolzarb ijtimoiy-iqtisodiy masalasi bo‘lib hisoblanadi. Chunki, kambag‘allik aholi daromadlari pastligi hamda ta‘lim, sog‘liqni saqlash, bandlik va turmush darajasining pastligi bilan bog‘liq bo‘ladi. Shu bois, kambag‘allikni qisqartirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishidir. O‘zbekiston Respublikasida so‘nggi yillarda kambag‘allikni kamaytirish, aholi daromadlarini oshirish hamda hududlarda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni ta‘minlashga qaratilgan keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, mintaqalar kesimida kambag‘allikni qisqartirish bo‘yicha aniq dasturlar, bandlikni oshirish, tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash va ijtimoiy himoya tizimini kuchaytirish bo‘yicha chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Kambag‘allikni qisqartirish va aholi bandligini ta‘minlash bo‘yicha vazifalar belgilab olindi. Bu borada mamlakatimizda 2023-yilda yana 1 mln. aholini kambag‘allikdan chiqarish vazifasi qo‘yildi [1]. 2020-yillarda esa “temir daftar” samaradorligi sababli bir necha oylardan so‘ng unga qo‘shimcha ravishda “ayollar daftari” va “yoshlar daftari” ham tashkil etildi. Ushbu yangi ro‘yxatlar jamiyatda ijtimoiy, huquqiy va psixologik yordamga muhtoj, shuningdek, bilim va kasb o‘rganishga qiziquvchi ishsiz yoshlar va xotin-qizlarni o‘z ichiga oladi [2].

Tadqiqotlarga asosan, kambag‘allikni bartaraf etish, ochlikka barham berish, oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash hamda aholini o‘z-o‘zini ish bilan band qilish masalalariga alohida e‘tibor qaratilmoqda. Bu borada mamlakatimizda kambag‘allikni qisqartirishga erishish choralari hamda ushbu muammolar bilan bog‘liq yechimlarni topish maqsadida

tadqiqotlar olib borgan xorijiy olimlar ilmiy ishlari ushbu tadqiqotning nazariy-uslubiy asosini tashkil etadi [3]. Mintaqalarda kambag‘allik darajasi, uning sabablari hamda kambag‘allikni qisqartirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar samaradorligi bevosita ushbu sohani tahlil qilish orqali o‘rganiladi. Bu borada kambag‘allikning asosiy sabablari bevosita ishsizlik darajasi yuqoriligi, past ish haqi, ta‘lim darajasi pastligi, iqtisodiy imkoniyatlar yetishmasligi va hududlar rivojlanishidagi nomutanosiblik kabilar bilan izohlanadi. Mintaqalarda kambag‘allik darajasi iqtisodiy rivojlanish darajasi, infratuzilma holati hamda bandlik imkoniyatlariga bog‘liq bo‘ladi. Bu bo‘yicha so‘nggi yillarda O‘zbekistonda kambag‘allikni kamaytirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishi sifatida belgilandi. Ya‘ni, 2020-yildan boshlab, mamlakatda kambag‘allik darajasini aniqlash va kamaytirish bo‘yicha tizimli ishlar yo‘lga qo‘yildi. Ushbu tizimlar orqali ijtimoiy yordamga muhtoj oilalar aniqlanib, ularga manzilli yordam ko‘rsatildi.

Shuningdek, mamlakatimizda kambag‘allikni qisqartirish uchun kichik biznes va tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash, imtiyozli kreditlar ajratish, kasb-hunar o‘qitish tizimini rivojlantirish va yangi ish o‘rinlari yaratish kabi chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Ushbu chora-tadbirlar mintaqalarda iqtisodiy faollikni oshirish va aholi daromadlarini ko‘paytirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, hududlarda kambag‘allikni qisqartirish maqsadida quyidagi ijtimoiy va iqtisodiy dasturlar amalga oshirilmoqda:

- bandlik dasturlari. Yangi ish o‘rinlarini yaratish kambag‘allikni kamaytirishning eng samarali usuli bo‘lib hisoblanadi. Shu sababli, ishlab chiqarish korxonalarini tashkil etish, xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirish hamda tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlashga katta e‘tibor qaratilmoqda.

- tadbirkorlikni rivojlantirish. Aholini tadbirkorlik faoliyatiga jalb qilish kambag‘allikni kamaytirish asosidir. Bu borada davlat tomonidan imtiyozli kreditlar ajratilishi, biznesni ro‘yxatdan o‘tkazish jarayonining soddalashtirilishi tadbirkorlik rivojiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatmoqda.

- qishloq xo‘jaligini rivojlantirish. Ko‘pgina hududlarda aholi asosan qishloq xo‘jaligi bilan shug‘ullanadi. Shu bois, qishloq xo‘jaligini modernizatsiya qilish, fermer xo‘jaliklarini qo‘llab-quvvatlash va yangi texnologiyalarni joriy etish muhim ahamiyatga ega.

- ijtimoiy yordam tizimi. Ijtimoiy himoya tizimini kuchaytirish kambag‘allikni kamaytirishda muhim rol o‘ynaydi. Unga binoan, kam ta‘minlangan oilalarga nafaqa va moddiy yordamlar berilishi aholi turmush darajasini yaxshilashga imkon beradi.

So‘nggi yillarda ushbu choralar bo‘yicha ijobiy natijalar kuzatilmoqda. Bu borada kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanishi yangi ish o‘rinlari yaratishga yordam bermoqda. Biroq, mamlakatimizning ayrim hududlarida iqtisodiy rivojlanish darajasi past bo‘lib qolmoqda. Bu esa kambag‘allikni kamaytirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlarni amalga oshirishni talab etadi.

Xulosa shuki, mintaqalarda kambag‘allikni qisqartirish mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining muhim shartlaridan biridir. Chunki, kambag‘allikni kamaytirish orqali aholi turmush darajasini yaxshilash, iqtisodiy barqarorlikni ta’minlash hamda ijtimoiy tenglikni mustahkamlash mumkin. Bu borada mamlakatimizda so‘nggi yillarda kambag‘allikni qisqartirish bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Bandlikni oshirish, tadbirkorlikni rivojlantirish, ijtimoiy himoya tizimini kuchaytirish hamda hududiy rivojlanishni ta’minlash bu borada eng muhim natijalarni yuzaga chiqarmoqda. Kelgusida esa kambag‘allikni yanada kamaytirish uchun hududlarda investitsiya loyihalarini ko‘paytirish, yangi ish o‘rinlari yaratish, ta’lim va kasb-hunar tizimini rivojlantirish hamda ijtimoiy yordam tizimini takomillashtirish zarur. Shu orqali mintaqalarda aholi farovonligini oshirish va barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta’minlash mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Ramazanov Z. (2024). O‘zbekistonda kambag‘allikni qisqartirish va aholi bandligini ta’minlash yo‘llari. // Modern Science and Research, 3(12). - 272 b. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/54311>
2. Xaydarov A.A. O‘zbekiston Respublikasida kambag‘allikni qisqartirish bo‘yicha amalga oshirilgan islohotlar tahlili. // “Innovations in Science and Technologies” ilmiy-elektron jurnali, 2, 2025. - 252 b.
3. Mustafaqulov Y.B., Musurmankulova G.I. Kambag‘allikni qisqartirish: ma’lumotlar, tahlillar, istiqbolli rejalar. // Eurasian Journal of Academic Research, 2024, Volume4, Issue7, Special Issue. - 850 b.